

Materiały i Dokumenty nr 293
(IP-91 P)

Kodeks właściwego postępowania w administracji

Rzecznik Praw Obywatelskich Unii Europejskiej Sekretariat

Instytucja,

mając na uwadze postanowienia dotyczące jawności, które zawiera Traktat Amsterdamskim, w szczególności artykuł 1 Traktatu o Unii Europejskiej i artykuł 21 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

mając na uwadze inicjatywę podjętą przez Roya Perry'ego, który przedstawił sprawozdanie komisji ds. petycji na temat obrad komisji w roku parlamentarnym 1996-1997¹, wzywającą do opracowania Kodeksu właściwego postępowania w administracji,

mając na uwadze rezolucję Parlamentu Europejskiego z 16 lipca 1998 r. w sprawie rocznego sprawozdania z działalności rzecznika praw obywatelskich Unii Europejskiej (1997) (C4-0270/98)²,

mając na uwadze badanie własne rzecznika praw obywatelskich Unii Europejskiej dotyczące istnienia i powszechnego dostępu - w poszczególnych organach i instytucjach wspólnotowych - do Kodeksu właściwego postępowania urzędników administracji w ramach ich kontaktów z podmiotami życia publicznego,

mając na uwadze rezolucję Parlamentu Europejskiego z 15 kwietnia 1999 r. w sprawie sprawozdania rocznego z działalności rzecznika praw obywatelskich Unii Europejskiej (1998) (C4-018/99),

mając na uwadze obowiązujący Kodeks postępowania dotyczący powszechnego dostępu do dokumentów Komisji, przewidziany w decyzji Komisji (94/90/EWWiS, WE, Euratom) z 8 lutego 1994 r.³,

mając na uwadze fakt, że Traktat Amsterdamski wprowadził pojęcie jawności do traktatu o Unii Europejskiej wskazując, iż oznacza ono nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszego związku pomiędzy narodami Europy, w którym decyzje podejmowane są w sposób możliwie najbardziej jawny i na szczeblu jak najbliższym obywatela,

zważywszy, że w celu zbliżenia służb administracji do obywateli i zapewnienia lepszej jakości ich działań, należy przyjąć kodeks właściwego postępowania obowiązujący urzędników w ich kontaktach z podmiotami życia publicznego,

mając na uwadze fakt, że Kodeks taki jest użyteczny zarówno dla urzędników, gdyż informuje ich szczegółowo o zasadach, których powinni przestrzegać w kontaktach z obywatelami, jak i dla obywateli informując ich o postępowaniu, jakiego mogą oczekiwać w kontaktach ze służbami administracji wspólnotowej,

mając na uwadze fakt, że Kodeks taki może być skuteczny jedynie jeżeli będzie to dokument dostępny dla obywateli, a więc opublikowany w formie decyzji, podobnie jak wyżej wymieniona decyzja dotycząca powszechnego dostępu do dokumentów Komisji,

---

¹ A4-0190/7.

² JO 1998 c 292/168.

³ JO 1994 L 46/58.

mając na uwadze fakt, że Parlament w rezolucjach C4-0270/98 i C4-0138/99 wyraża zadowolenie z inicjatywy na rzecz wprowadzenia Kodeksu właściwego postępowania obowiązującego w instytucjach i organach europejskich i podkreśla potrzebę możliwie najszybszego opracowania Kodeksu,

zważywszy, że Parlament kładzie nacisk na fakt, iż jest rzeczą ważną, by Kodeks był w miarę możliwości identyczny we wszystkich instytucjach i organach europejskich, dostępny dla wszystkich obywateli europejskich i opublikowany w Dzienniku Urzędowym,

mając na uwadze fakt, że jest rzeczą pożądaną, by opracować kodeks właściwego postępowania w administracji, którego powinni przestrzegać urzędnicy w kontaktach z obywatelami oraz by udostępnić go obywatelom,

POSTANAWIA:

Artykuł 1

Postanowienia ogólne

W kontaktach z podmiotami życia publicznego, personel instytucji przestrzega zasad zawartych w niniejszej decyzji, stanowiących Kodeks właściwego postępowania w administracji, zwany dalej "Kodeksem".

Artykuł 2

Podmiotowy zakres stosowania

1. Kodeks stosuje się do wszystkich urzędników i innych pracowników objętych statutem i zasadami mającymi zastosowanie do innych pracowników, w odniesieniu do ich kontaktów z podmiotami życia publicznego. Termin urzędnik stosuje się poniżej do urzędników i innych pracowników.

2. Instytucja podejmuje niezbędne środki, by postanowienia zapisane w niniejszym Kodeksie stosowały się również do innych osób pracujących na jej rzecz, takich jak osoby pracujące na podstawie umowy prawa prywatnego, eksperci oddelegowani z państwowej służby cywilnej i stażyści.

3. Przez podmioty życia publicznego należy rozumieć osoby fizyczne lub prawne, mające lub nie mające miejsca zamieszkania lub siedziby w państwie członkowskim.

Artykuł 3

Przedmiotowy zakres stosowania

1. Kodeks zawiera ogólne zasady właściwego postępowania obowiązującego w administracji, które mają zastosowanie do wszelkich kontaktów urzędników instytucji z podmiotami życia publicznego, chyba że przepisy szczególne regulują te kontakty.

2. Zasady zawarte w niniejszym Kodeksie nie mają zastosowania do relacji między instytucją i jej urzędnikami. Relacje te reguluje statut.

Artykuł 4

Działanie zgodne z prawem

Urzędnik działa zgodnie z prawem i stosuje zasady i procedury przewidziane przez prawo wspólnotowe. W szczególności dba o to, by decyzje dotyczące praw lub interesów osób miały podstawę prawną i aby ich treść była zgodna z prawem.

Artykuł 5

Niestosowanie dyskryminacji

1. Urzędnik zapewnia przestrzeganie zasady równego traktowania rozpatrywanych wniosków podmiotów życia publicznego oraz równego ich traktowania przy podejmowaniu decyzji. Podmioty znajdujące się w jednakowej sytuacji są traktowane jednakowo.

2. W razie nierównego traktowania urzędnik stara się, by było ono uzasadnione istotnymi obiektywnymi okolicznościami związanymi z rozpatrywaną sprawą.

3. Urzędnik unika w szczególności nieuzasadnionej dyskryminacji podmiotów na tle narodowości, płci, pochodzenia rasowego lub etnicznego, religii lub przekonań, upośledzenia, wieku lub orientacji seksualnej.

Artykuł 6

Proporcjonalność

1. Podejmując decyzje, urzędnik stara się, by podjęte środki były proporcjonalne do wytyczonego celu. Unika ograniczania praw obywateli lub nakładania obowiązków, gdy ograniczenia te lub obowiązki nie są proporcjonalne do celu podjętego działania.

2. Podejmując decyzje urzędnik dąży do właściwego zrównoważenia interesów osób prywatnych i interesu publicznego.

Artykuł 7

Nieprzekraczanie uprawnień

Uprawnienia są wykonywane jedynie w celach, do których zostały przyznane odpowiednimi przepisami. Urzędnik unika w szczególności wykorzystywania tych uprawnień w celach, które nie mają podstaw prawnych lub które nie są uzasadnione interesem publicznym.

Artykuł 8

Bezstronność i niezależność

1. Urzędnik jest bezstronny i niezależny. Nie podejmuje działań arbitralnych, które przyniosłyby szkodę podmiotom życia publicznego oraz nie traktuje żadnego podmiotu w sposób preferencyjny z jakiegokolwiek powodu.

2. Urzędnik nie ulega żadnym zewnętrznym wpływom, w tym politycznym, ani żadnym interesom prywatnym.

3. Urzędnik nie uczestniczy w podejmowaniu decyzji w sprawie dotyczącej jego własnych interesów, interesów jego rodziny, krewnych, przyjaciół i znajomych.

Artykuł 9

Obiektywizm

Podejmując decyzje, urzędnik bierze pod uwagę istotne okoliczności i nadaje im właściwą wagę, wyłączając wszelkie nieistotne elementy.

Artykuł 10

Uzasadnione oczekiwania i konsekwentne postępowanie

1. Urzędnik jest konsekwentny w swoim postępowaniu w ramach służby administracyjnej, które jest zgodne z działalnością administracyjną instytucji. Dostosowuje się do zwyczajowej praktyki administracyjnej instytucji, o ile nie ma podstaw prawnych, by w szczególnym przypadku odejść od tej praktyki.

2. Urzędnik spełnia uzasadnione i słuszne oczekiwania podmiotów życia publicznego biorących pod uwagę dotychczasową działalność instytucji.

Artykuł 11 **Rzetelność**

Urzędnik działa w sposób rzetelny i racjonalny.

Artykuł 12 **Uprzejmość**

1. Urzędnik jest sumienny, przykładowy, uprzejmy i przystępny w swoich kontaktach z podmiotami życia publicznego. Prowadząc korespondencję, rozmowy telefoniczne i pocztę elektroniczną, urzędnik stara się być możliwie usłużny i odpowiadać na zadane pytania.

2. Jeżeli sprawa nie należy do jego kompetencji, urzędnik kieruje obywatela do właściwego urzędnika.

3. W razie popełnienia pomyłki działającej na szkodę praw lub interesów podmiotu życia publicznego, urzędnik winien za nią przeprosić.

Artykuł 13 **Odpowiedź na listy w języku obywatela**

Urzędnik stara się, by każdy obywatel Unii lub podmiot życia publicznego, który pisze do instytucji w jednym z obowiązujących języków Traktatu otrzymał odpowiedź w tym samym języku.

Artykuł 14 **Potwierdzenie odbioru i wskazanie urzędnika odpowiedzialnego**

1. Odbiór każdego listu lub wniosku przekazanego instytucji powinien być potwierdzony w terminie dwóch miesięcy, chyba że merytoryczna odpowiedź może być przekazana przed upływem tego terminu.

2. Odpowiedź lub potwierdzenie odbioru zawiera nazwisko i numer telefonu urzędnika, który prowadzi sprawę jak również wskazuje wydział, do którego urzędnik należy.

3. Nie jest konieczne przesłanie potwierdzenia odbioru lub odpowiedzi, jeżeli listy lub wnioski są nadsyłane w nadmiernej ilości lub jeżeli się powtarzają lub mają niewłaściwy charakter.

Artykuł 15 **Obowiązek przekazania właściwej służbie w instytucji**

1. Jeżeli list lub wniosek przeznaczony dla instytucji jest zaadresowany lub przekazany dyrekcji generalnej, dyrekcji lub jednostce niewłaściwej do rozpoznania sprawy, służby instytucji powinny zapewnić jej bezzwłoczne przekazanie właściwej służbie w instytucji.

2. Służba, która początkowo otrzymała list lub wniosek informuje autora o przekazaniu dokumentu i wskazuje nazwisko i numer telefonu urzędnika, któremu sprawa została powierzona.

Artykuł 16 **Prawo bycia wysłuchanym i formułowania uwag**

1. W przypadkach, w których decyzje dotyczą praw lub interesów obywateli, urzędnik czuwa nad tym, by prawo obrony było przestrzegane na każdym etapie procesu podejmowania decyzji.

2. W przypadkach, w których powinna być podjęta decyzja dotycząca praw lub interesów podmiotu życia publicznego, ma on prawo formułowania uwag na piśmie i, w razie potrzeby, ustnego przedstawienia uwag, zanim decyzja zostanie podjęta.

Artykuł 17 **Stosowny termin podjęcia decyzji**

1. Urzędnik czuwa nad tym, by decyzja dotycząca każdego wniosku lub skargi przekazanej instytucji została podjęta w stosownym terminie, bez zwłoki, najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od daty

otrzymania. Ta sama zasada obowiązuje w przypadku odpowiedzi na listy nadesłane przez podmioty życia publicznego.

2. Jeżeli, w związku ze złożonym charakterem rozpatrywanych spraw, instytucja nie może podjąć decyzji w wyżej wymienionym terminie, urzędnik informuje o tym możliwie szybko wnioskodawcę. W takim wypadku wnioskodawca powinien otrzymać ostateczną decyzję w jak najkrótszym terminie.

Artykuł 18

Obowiązek uzasadnienia decyzji

1. Decyzje instytucji mogące naruszać prawa lub interesy osoby prywatnej powinny wskazywać na przyczyny leżące u podstaw decyzji oraz przedstawiać istotne fakty i podstawę prawną decyzji.

2. Urzędnik unika podejmowania decyzji, których podstawy są błahe i niejasne lub nie są oparte na właściwym rozumowaniu.

3. Jeżeli, w związku z dużą liczbą osób, których dotyczą analogiczne decyzje, niemożliwe jest szczegółowe jej umotywowanie i przekazane są odpowiedzi stereotypowe, urzędnik zapewnia, że przekaze w późniejszym terminie indywidualnie uzasadnioną decyzję obywatelowi, który wyraźnie będzie się o to ubiegał.

Artykuł 19

Wskazanie środków odwoławczych

1. Decyzja, która może naruszać prawa lub interesy osoby prywatnej powinna wskazywać środki odwoławcze pozwalające na jej zaskarżenia. Powinna w szczególności wskazywać charakter środków odwoławczych, organy do których można się odwołać jak również terminy wniesienia odwołania.

2. Decyzje powinny w szczególności wskazywać możliwość odwołania się do sądu i wniesienia skargi do rzecznika praw obywatelskich, na warunkach przewidzianych odpowiednio w artykułach 230 i 195 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Artykuł 20

Powiadomienie o decyzji

1. Urzędnik dba o to, by decyzje dotyczące praw i interesów obywateli były - z chwilą ich podjęcia - przekazywane na piśmie zainteresowanej lub zainteresowanym osobom.

2. Urzędnik nie informuje innych źródeł o podjętej decyzji dopóki zainteresowana(e) osoba(y) nie zostanie(a) o niej powiadomiona(e).

Artykuł 21

Ochrona danych

1. Urzędnik, który przetwarza dane osobowe obywatela przestrzega zasad zawartych w dyrektywie 95/46/EC dotyczącej ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem tych danych.

2. Urzędnik unika przetwarzania danych osobowych w celach niezgodnych z prawem lub przekazywania ich nieuprawnionym osobom trzecim.

Artykuł 22

Zasięganie informacji

1. Urzędnik kompetentny w danej sprawie udziela informacji podmiotom życia publicznego, które się o nią ubiegają. Stara się, by udzielane informacje były jasne i zrozumiałe.

2. W przypadku, gdy ustna prośba o udzielenie informacji jest zbyt złożona lub zbyt obszerna, urzędnik prosi zainteresowaną osobę o sformułowanie jej na piśmie.

3. Jeżeli, w związku z obowiązkiem zachowania poufności, urzędnik nie może rozpowszechniać informacji, o które ubiega się zainteresowana osoba, winien jest przedstawić, zgodnie z art. 18 niniejszego kodeksu, przyczyny, dla których nie może udzielić informacji.

4. W związku z prośbą o udzielenie informacji w sprawach, w których urzędnik nie jest kompetentny, kieruje on zainteresowaną osobę do osoby kompetentnej podając jej nazwisko i numer telefonu. W związku z prośbą o udzielenie informacji dotyczących innej instytucji lub innego organu wspólnotowego, urzędnik kieruje zainteresowaną osobę do tej instytucji lub organu.

5. Urzędnik kieruje osobę poszukującą informacji na określony temat, do służb instytucji zajmujących się udzielaniem informacji opinii publicznej.

Artykuł 23

Wniosek o powszechny dostęp do dokumentów

1. Uwzględniając wniosek o udostępnienie dokumentów instytucji, urzędnik wydaje zezwolenie, zgodnie z Decyzją instytucji dotyczącą udostępniania dokumentów podmiotom życia publicznego.

2. Jeżeli urzędnik nie może uwzględnić ustnego wniosku o udostępnienie dokumentów, prosi obywatela o sformułowanie wniosku na piśmie.

Artykuł 24

Prowadzenie rejestru

Służby instytucji prowadzą rejestr korespondencji "przychodzącej" i "wychodzącej", otrzymywanych dokumentów i podejmowanych działań.

Artykuł 25

Powszechny dostęp do Kodeksu

1. Instytucja podejmuje odpowiednie środki, aby niniejszy Kodeks stał się przedmiotem możliwie szerokiego rozpowszechnienia wśród obywateli. Zapewnia w szczególności rozpowszechnienie broszury zatytułowanej ".....", która zawiera opis kodeksu i - w załączeniu - jego pełny tekst.

2. Instytucja będzie udostępniała kopię niniejszego Kodeksu każdemu obywatelowi, który będzie się o nią ubiegał.

Artykuł 26

Prawo do wniesienia skargi do rzecznika praw obywatelskich Unii Europejskiej

Każde uchybienie zasadom przewidzianym w niniejszym Kodeksie może być przedmiotem skargi do rzecznika praw obywatelskich Unii Europejskiej, zgodnie z art. 195 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz Statutem rzecznika praw obywatelskich Unii Europejskiej⁴.

Artykuł 27

Ponowne rozpatrzenie

Niniejsza Decyzja zostanie ponownie rozpatrzona po upływie 2 lat. W tym celu, sekretarz generalny przedłoży w roku 200.. sprawozdanie na temat wdrożenia niniejszej Decyzji w okresie ....-..... .

Artykuł 28

Wejście w życie

Niniejsza decyzja obowiązuje od dnia .... . Jest opublikowana w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

Tłumaczenie z jęz. francuskiego: *Helena Klugiel-Królikowska* (BSE)

---

⁴ Decyzja Parlamentu Europejskiego dotycząca warunków ogólnych i przepisów regulujących funkcje rzecznika praw obywatelskich Unii Europejskiej, JO L 113 z 1994 r.